

Datum 2022-06-16

Informationsklass Öppen

Diariennr (åberopas) A177.537/2022

Saknr 000

Polismyndigheten
Rättsavdelningen

Regeringskansliet
Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
cc: sara.rostamian@regeringskansliet.se

Er referens Fi2022/00967

En effektivare upphandlingstillsyn (Ds 2022:5)

Sammanfattning

Polismyndigheten ifrågasätter generellt behovet av utökade tillsynsbefogenheter för Konkurrensverket och slutsatsen att det skulle bidra till en mer effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna och marknadens aktörer. Polismyndigheten anser snarare att flertalet av förslagen skapar en risk för ineffektivare upphandlingar, med ett olyckligt fokus på formaliakrav, på bekostnad av den goda affären och merparten av de inriktningsmål som uppställs i den Nationella upphandlingsstrategin. Att införa ytterligare institut för domstolsprövning på upphandlingsområdet bidrar enligt Polismyndigheten till ökad komplexitet och riskerar att orsaka ineffektivitet i Polismyndighetens upphandlingsverksamhet. Vidare får nuvarande reglering avseende Konkurrensverkets tillsynsverksamhet i stort anses vara ändamålsenlig och väl avvägd och Polismyndigheten ser inte att det finns stöd i rubricerad departementspromemoria, bakomliggande promemoria (Fi2019/02619) eller rättsutvecklingen att göra en annan bedömning.

Polismyndigheten avstyrker förslagen om att tillämpningsområdet för upphandlingsskadeavgiften utvidgas, att taket på upphandlingsskadeavgiften höjs och att tidsfristen för att besluta om upphandlingsskadeavgift förlängs. Polismyndigheten avstyrker även förslaget om att införa en möjlighet för Konkurrensverket att besluta om förelägganden rörande riktlinjer samt förslaget att förelägganden ska kunna förenas med vite. Vidare avstyrker myndigheten förslaget om att Konkurrensverket ska få besluta att ett utredningsföreläggande ska gälla omedelbart.

Polismyndigheten har inte några invändningar mot att förslagen i övrigt genomförs.

Polismyndighetens synpunkter

Polismyndigheten lämnar följande närmare synpunkter på förslagen.

4.3 Tillämpningsområdet för upphandlingsskadeavgiften utvidgas

Polismyndigheten avstyrker förslaget.

Polismyndigheten anser inte att det är motiverat att påföra upphandlingsskadeavgift för brister gällande efterannonsering, publicering av annonser om offentliga upphandlingar i en registrerad annonsdatabas, dokumentationsplikt, individuella rapporter och protokoll eller motiveringsskyldighet. I dessa fall är det tillräckligt att tillsynsmyndigheten beslutar att kritisera myndigheten i ett tillsynsbeslut. Sådana tillsynsbeslut har en tillräckligt avskräckande effekt, både för den myndighet som beslutet riktas mot och för andra myndigheter. Något stöd för att tillsynsbeslut inte har en avskräckande effekt har inte presenterats. Såvitt Polismyndigheten kan bedöma rättar sig upphandlande myndigheter i allmänhet efter Konkurrensverkets tillsynsbeslut.

Om förslaget ändå genomförs anser Polismyndigheten att det bör tydliggöras hur upphandlingsskadeavgiftens storlek ska fastställas. I promemorian ges ingen vägledning om hur allvarlig en överträdelse avseende efterannonsering med mera ska anses vara och vilken avgift inom spannet 10 000 till 20 000 000 kronor en sådan överträdelse kan motivera.

4.4 Taket på upphandlingsskadeavgiften höjs

Polismyndigheten avstyrker förslaget.

Polismyndigheten anser inte att det är motiverat att höja taket på upphandlingsskadeavgiften. Den nu gällande regleringen och det faktum att myndigheten som brutit mot upphandlingsregelverket får kritik av tillsynsmyndigheten har en tillräckligt avskräckande effekt. Någon utredning som visar motsatsen har inte presenterats.

Om taket ändå höjs anser Polismyndigheten att taket för överträdelser gällande efterannonsering, publicering av annonser i en registrerad annonsdatabas, dokumentationsplikt, individuella rapporter och protokoll samt motiveringsskyldighet bör vara väsentligt lägre än 20 000 000 kronor. I vart fall bör det klargöras att sanktionsvärdet ska anses vara väsentligt lägre än vid otillåtna direktupphandlingar.

4.5 Tidsfristen för att besluta om upphandlingsskadeavgift förlängs

Polismyndigheten avstyrker förslaget.

Polismyndigheten anser inte att det är rimligt att en upphandlande myndighet ska behöva sväva i ovisshet i två år när det gäller eventuellt påförande av upphandlingsskadeavgift. Polismyndigheten anser vidare att det inte finns tillräcklig utredning som stöder att nuvarande tidsfrist inte är tillräcklig för att uppfylla det avskräckande syftet.

Den långa preskriptionsfristen i kombination med det strikta ansvaret är långtgående. Även om Polismyndigheten har förståelse för Konkurrensverkets behov av en förlängd tidsfrist för att utreda ärendena så bör större vikt läggas vid upphandlande myndigheters berättigade behov av att endast under en begränsad tid vara föremål för tillsyn. Polismyndigheten delar således regeringens och Överprövningsutredningens tidigare bedömningar att den nuvarande tidsfristen är väl avvägd (jfr betänkandet Överprövning av upphandlingsmål m.m. SOU 2015:12 s. 200). Polismyndigheten kan även konstatera att något underlag av det slag som Överprövningsutredningen efterlyste som gör det möjligt att utreda om de problem som Konkurrensverket anser finnas skulle gå att åtgärda genom t.ex. omorganisation av verksamheten eller omfördelning av resurser inte har presenterats. Enligt Polismyndighetens uppfattning bör en sådan analys genomföras innan det kan bli aktuellt att införa en tvåårig preskriptionsfrist.

Om förslaget ändå genomförs anser Polismyndigheten att den längre fristen inte ska gälla för överträdelser inom det föreslagna utvidgade tillämpningsområdet (se avsnitt 4.3). Det har inte presenterats några bärande skäl för att införa en längre frist för dessa överträdelser.

4.6.1 En möjlighet att besluta om förelägganden rörande riktlinjer bör införas

Polismyndigheten avstyrker förslaget om att Konkurrensverket ska kunna förelägga en upphandlande myndighet eller enhet att besluta om riktlinjer för användning av direktupphandling och rörande skyldigheten att beakta vissa samhällsintressen vid offentlig upphandling samt att sådana förelägganden ska kunna förenas med vite. Polismyndigheten anser att möjligheten att meddela tillsynsbeslut är tillräcklig för att säkerställa att skyldigheten att besluta om riktlinjer följs. Som nämnts ovan är det Polismyndighetens bedömning att upphandlande myndigheter i allmänhet rättar sig efter Konkurrensverkets tillsynsbeslut.

**4.6.3 Utredningsförelägganden bör kunna förenas med vite och
4.6.4 Omedelbart verkställbara beslut**

Polismyndigheten avstyrker förslagen. Polismyndigheten anser inte att det finns tillräcklig utredning som stöder att upphandlande myndigheter eller enheter inte i allmänhet följer Konkurrensverkets förelägganden.

Detta yttrande har beslutats av chefen för rättsavdelningen Gunilla Hedwall. Vid den slutliga handläggningen har deltagit juristen Per Luthander, föredragande. Rikspolischefen Anders Thornberg har informerats om remissen.

POLISMYNDIGHETEN

Gunilla Hedwall

Per Luthander

Kopia till

Justitiedepartementet (PO)
Arbetsstagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli